

Jiří Klobouk

AMERICKÁ ŽENA

a jiné povídky

Dusno

Učitel hudby

Zpráva uprchlíka

Ruská trojka

Návrat domů

Vlci v zimě

Obležené město

Odetta

Nancy

Cavatina

Oslava mých
jedenašedesátých narozenin

Americká žena

AMERICKÁ ŽENA
a jiné povídky

Jiří Klobouk

AMERICKÁ ŽENA

a jiné povídky

Praha 2008

AMERICKÁ ŽENA A JINÉ POVÍDKY

Copyright © Jiří Klobouk, 2008

Czech edition © dybbuk, 2008

ISBN 978-80-86862-74-3

DUSNO

Biograf byl poloprázdný. Pleška následoval Soňu do páté řady. Úkroky vpravo. Sklápění židlí. Hudba. Najednou se před ním vynořilo kotě. Prohnutá, s dopředu natočenými rameny, čekala, až kolem ní projde. Dusné počasí trvalo už několik dní. Vzduch byl k nedýchání. Déšť s kroupami bubnoval na plechovou střechu. Sotva Soňa dosedla, začala si okusovat nehty.

„Jestli víš co.“

„Co.“

„Kolikátý je to naše kino?“

„Nemám páru.“

„Stošedesátýprvý.“

„Kecáš.“

„Stošedesátýprvý,“ opakovala. „Lepím vstupenky do sešitu. Naškrábnu k tomu, viděla sem to s Pleškou. A potom název bi-jáku.“

„Hernajs,“ řekne. „Máš teda přehled.“

Pleška měl hlavu jinde. U kotěte vlevo. Teď se nakláněla k vojákovu. Byl z toho na větvi. Mohl by se jí dotknout. Na plátně se reklamy protáčely v barevný kolotoč. K tomu hrála dechovka. Pan Švejcara nahoře v kabině pouštěl gramofonové desky. Soňa chrastila sáčkem. Ulepenými prsty mu protlačila mezi zuby cukrle. Pleškovi se málem zvedl žaludek.

„Prímový, vid'?“

„Dejme tomu.“

„Co je s tebou?“

„Co by bylo.“

„Seš nějaký divný.“

„Kecy.“

„Baví tě to?“

„Co?“

„Jako že sme tady.“

„Tutově.“

„Mamka ten biják viděla,“ řekla. „Málem zešedivěla.“

„Dyť vím.“

„Nechtěls někam jinam?“

„Ani ne.“

„Ale chtěl.“

„Kam teda.“

„Na box.“

„Dokud nepršelo.“

„Tak vidíš.“

„Dokud nepršelo sem myslel, že pudem na box do Sokolovny.

Chápeš? Jenže koho by bavilo mačkat se v lijáku pod deštníkem. Že?“

Soňa zírala na plátno. Pleška se rýpal sirkou pod nehty. Sakra, myslel si, asi se zblázním. Dívka vedle měla dlouhé světlé vlasy. Splývaly jí po zádech. Když pohodila hlavou, oslepila ho záře. Pomalounku se do ní zamilovával. Patřili k sobě. Kotě a on. Jenže pro to bude muset něco udělat. Pohnout prdelí. Aby pochopila, o co kráčí. Klidně by skočil z balkonu, jenom aby si ho všimla. Oprašoval by si před ní kalhoty. Řekl by jí na vysvětlenou něco inteligentního. Padla mu do oka hned v předsálí. Musel si vyčistit brýle. Stála u šatny s ušatým vojáčkem. Ani v nejbujnější fantazii nemohl tušit, že budou sedět vedle sebe. Byl z toho totálně mimo.

„Kyselý tvrdý, že jo?“ prohlásila Soňa.

„Přesně tak.“

Pleška vyvíjel snahu se trochu vyfešákovat. Soňa mu celou cestu do kina mačkala košili. Popotáhl si kalhoty. Žehlil je rukama. Tím pádem se mu podařilo dotknout se loktem dívky. Neuhnula. Určitě tušila, o co kráčí.

Soňa řekla: „Dívej, nábytek.“

Zvedl hlavu. Ruku nechal tam, kde byla.

„Že vidím,“ řekl.

Postele vystřídala souprava světlemodrých kastrolů.

„Paráda, že jo?“ vykřikla Soňa. „Takový dostaneme od našich jako svatební dar!“

„To mě podrž.“

„Modrý. Nebo ty bys radši růžový, Pleško?“

Sedadlo pod ním zapraskalo. „Přestaň mi říkat Pleško,“ drtil mezi zuby. „Chápeš?“

„Tak jak teda.“

„Jmenuju se Mirda.“

„Spolehni se, Mirdo.“

„Pleško mi říkaj jenom volové.“

Soňa mu fakt lezla na nervy. Zrovna teď musela kvákat o svatbě. Kotě sundá ruku z opěradla. A bude po lásce. Ani pořádně nezačala. Nebo se lidi začnou otáčet, jako předtím ve vestibulu. Když Soňa vracela prázdnou sklenici od limonády, zrcadlila se ve skleněné vitríně. Nohy měla jako jelítka. Tancovaly před Pleškou, nadité do nazelenalých punčoch. U pultu si stoupla na špičky. Zpod sukně jí vylezlo šedivé kombiné. Pár chlápků se mohlo potřhat. Trapas. Pleška jedním okem sledoval to nádherné kotě. Čekalo na vojáka, až se vrátí z pisoáru. Dívka měla na sobě sukni utaženou v pase červeným páskem. Lesklý zip se třpytil, jako by jím odshora dolů protékal pramínek vody.

Uvaděčka zavřela postranní vchody. Venku dešť vytrvale bubnoval na střechu. Na plátně se promítly červené a modré

skůtry. Stříbrná zaoblená řidítka. Plyn na plné pecky. Pleška se potil. Kotě něco šeptalo vojákovi. Byl to nepochybně zelenáč. Poprvé se holil včera. Pleška zatroubil do kapesníku. Dělal všechno možné. Překládal ruce tam a zpátky. Sondoval, co se děje. Soňa vpravo se hrabala v sáčku kyselých tvrdých. Cpala se, jako by měl nastat konec světa, a pokud se teď nenadlábne umře hladu. Každé ráno šlapali na kolech do fabriky jako otroci. Ale věci dostávaly rychlý spád. Ježdění na kole je pro blbce. On má teď kotě. A pro kotě pořídí nějakou fajnovou mašinu. Na čtyřech kolech. S vypoštěřovanými sedadly a volantem. To je bez debaty.

Pleška se málem potentočkoval. Dívka se ho dotkla loktem. To tutově nebyla náhoda. Musela vědět, co dělá. Naskákala mu husí kůže. Čekal, co bude dál. Ale nic se nestalo. Trvalo to pár vteřin. Dvě nebo tři. Potom se to vytratilo. Každopádně kotě vonělo jako obrovský flák borovicového lesa. Dával dohromady větu, kterou začne. Něco extraordinárního. Jako že měl v dětství potíže s mandlema. Ale to ji asi moc zajímat nebude. Naráz mu přišlo, že spolu dýchají stejný vzduch. Co kotě vydechne, on vdechne. A obráceně. Věčný senzační koloběh. Setřel si dlaní pot na krku. Že ji miluje, byla hotovka. Nechápal, že vedle sebe snese toho vojáčka. Upřímně řečeno hošánka litoval. Neměl sebemenší šanci. Po bijáku ho čeká návrat do kasáren. A kotě bude jeho. Plešky. Se vším všudy. Od hlavy až po paty.

Vtom na něho zamířila kamera. Zíral do díry objektivu. Hudební znělka připomínala fanfáry před fotbalovým zápasem. Jako že se cosi náramného chystá. Na plátně v maštali probíhalo dojení krav. Napočítal jich šest. Mléko kovově crčelo do kbelíků. Plno slámy a uschlý lejna. Podsaditá jézéďačka se čvachtala po kolena v hnojůvce. Diváci čučeli, jako by hnojůvku předtím neviděli. Pleška znal v tomhle městě kdekoho. Když ne z pokecu, tak od vidění. Většina byla obdařená ome-

zenou inteligencí. Sotva se s kotětem objeví na náměstí Marx-Engelse, zezelenají závistí. Strčil by ruku do ohně, že kotě bylo z Prahy. Nebo z Austrálie. Každopádně očekával, že ho pozve do velkého města. Místním srágorkám vypadnou oči, až jim bude vypravovat podrobnosti. Kupříkladu jak jel s kotětem tramvají přes celou metropol až na konečnou zastávku. Nechal Soně jednu ruku. Druhou zkoumal, co se děje vlevo. Dívka držela prázdnou láhev od limonády. Určitě zmírala žízni. Pleška polkl. Byl připravený na všechno. Přeplazil by se na Sahaře přes obrovské kopce rozžhaveného písku, jenom aby pro kotě objevil oázu. Pro Soňu by nehnul prstem. Byla romantická jako kyselá okurka. Nejvíc mu lezla krkem v posteli. Postříkala se levnou ruskou voňavkou. Svírala ho rukama studenýma jako rampouchy. Bylo mu z toho nanic. Z postele bylo vidět šest komínů na střeše paneláku. Stoupal z nich nažloutlý kouř. Soňa mrskala nohama. Funěla. Z velké almary u postele pokaždé vypadl přehnutý kus papíru. Dveře bouchly do nočního stolku. Pleška měl po erekci.

Kotě se zasmálo, jako když ve vánku cinkají zvonečky. Pleška se čím dál tím víc zamilovával. Srdce mu bušilo. Uši mu hořely. Bude se muset rozhodnout k činu. Jinak přijde o rozum. Na plátně cosi padalo z obrovské výšky. Vzápětí se otevřel padák. Parašutista na něm visel jako kus solidního špalku. Snášel se k zemi. Dole se houpaly koruny zelených stromů. Bílé cesty. Kosočtverce červených střech. Po dopadu na zem ho padák doslova zavalil. Voják cosi náruživě vykládal dívce. Určitě nějakou volovinu. Udělal by dobře, kdyby si to žvanění nechal pro sebe. Pleška mohl kotěti vysvětlit všechno do detailu. Všechno o padácích. Vezme ji na místní letiště. To aby si udělala představu, jak se takový otevřený padák skládá do balíku.

Soňa mu sevřela ruku: „Peklo, co?“

„S výdrží.“

„Co vydrží?“

„Takzvanéj skok s výdrží,“ řekl.

Strčila do něho: „Nechceš si předsednout?“

„A nevíš proč?“

„No jestli vidíš.“

„Co bych neviděl.“

„Pořád sebou meleš.“

Dýchl jí do ucha. „To protože mě štípe zadnice, chápeš?“

„Bodejť bych nechápala,“ vyprskla Soňa.

Dívka vlevo měla lesklé rty poněkud odlípnuté od sebe. Zakulacený nos doplňoval něžnou křivku profilu. Pleška se musí konečně rozhoupat. Dokázat kotěti, že je muž činu. Hned tak nic ho neodradí. Že ví, jak na věc. Že je na něho spolehnutí v každé situaci. Začal plánovat. Zavede ji do kaštanové aleje. Kotě se opře o strom. Budou se líbat. Tedy ona spíš ocucává jeho. On se vůbec nebrání. Hraje mrtvého. Dívka mu položí ruce kolem krku. Má poddajné rty. Zastrčí mu do úst jazyk. Všelíjak tam s ním šmíruje. Z líbací narkózy se probíral jenom ztěžka. Jako by ho někdo praštil klackem. Protáčel hlavu na všechny strany. Na plátně promítali zpravodajství ze zahraničí. Jakési válečné šílenství. Krvavá bitva v Africe. Usekané hlavy a ruce. Střeva všude. Potom se v bahně protáčela kola nákladáku. Potom ten nákladák vjel do tunelu. Pleška kroutil volantem. Frčel nejmíň stodvacítkou. Orientační světla splynula v klikatou čáru. Tunel se kroutil a napřimoval. Oslnila ho záře denního světla. Bylo mu, jako by se znovu narodil. Odhodil okovy otroctví. V první řadě praští s fabrikou. Řekne jim, aby mu vlezli na záda. Pořídí si něco na šestnácti kolech. Dívku posadí vedle sebe. Než nastartuje, budou se trochu muchlat. Vydají se na cestu kolem světa. Jedna serpentina se kroutí za druhou. Vyjednou až nad mraky. Tam už nic není. Jenom on, kotě a obrovitánské Himálaje. Zatáhne za ruční brzdu. Ocucávají se pod hvězdnou oblohou až do půlnoci. Po rozednění před nimi hřmí Niagára. Obličeje jim zvlhčuje vodní tříšť. Pro-

žívají to fakticky se zatajeným dechem. Každé sebemenší hnutí. Jedna duše. Jedno tělo. Takhle šťastný nebyl ani vloni na podzim. Tehdy místní fotbalová jedenáctka zdemolovala Klapočapy čtyři nula. Omrkl kotě vedle. Byla úžasná. Láska na první pohled. Bez debaty.

Uvaděčka Burdová odstartovala s lepenkovou krabicí u první řady.

„Mirdo.“

„Co je.“

„Koupil bys mi eskymo?“

„Pořád něco nechroustěj.“

„Jenom jedno nádherný eskymo, Mirdo.“

Houkl jí do ucha: „Jestli, sakra, ztloustneš, máš po ptáčích.“

Burdová si všimla jeho zvednuté ruky. Soňa zastrčila eskymo do úst až po zápěstí. Vydávala chrochtavé zvuky. Lidi se otáčeli. Trapas větší než Borneo. Pleška těkal kolem očima. Nic moc ho nezaujalo. Plátno chrlilo socialistické oblbovačky. Sáhl si na pleš. Ani chlup. Větší nudu nezažil. Výjimkou byl ten zážrak po jeho levici. Natočil hlavu. Dívka zírala kamsi před sebe. Kamenná sfinga. Ale dýchala. Poprsí se jí tutově pohybovalo. Klesalo a zvedalo se. Byla naprosto fantastická. Vojáček jí položil ruku na koleno. O Plešku se pokoušely mdloby.

„Dívej,“ řekla Soňa.

„Na co.“

„Malý pivo.“

„Který malý?“

„No ten od nás z fabriky.“

„Kde ho máš?“

Ukázala rukou. „No přece támhle.“

Napřímil se. „Fakticky,“ řekl.

„Pivo jedno malý,“ opakovala.

„Prdítko.“

„Tuhle mi v kanclu sáhl na zadek.“

„Neříkej.“

„Jednu jsem mu utřela.“

„Pořádnou?“

„Málem se svalil.“

„Hajzlík vyčůranej.“

„No právě. Je to přece tvůj zadek, ne?“

„Že váháš.“

„Neboj, Mirdo. Je celý tvůj.“

V sále zhaslo. Soňa upustila obal z eskyma. Olizovala si prsty. Biograf začal jako že se nic zvláštního neděje. Drnkání kytary. Vtom Pleška zaregistroval toho člověka. Objevil se na plátně jako tečka. Mizernoučká blecha. V levém dolním rohu. Ten maník se zvětšoval. Klopýtal po silnici. Za ním kopec až k nebi. Pod kopcem rafinerie. Obří roury se vzájemně obtáčely jako ocelová chapadla. Uprostřed obrovská věž. Chodec narostl. Tvář jedno tmavý strniště. Vypadal, že je na světě sám. Opuštěný jako zatoulaný podvraták. Vyhnali ho z domu na mráz. A dělej si co chceš, čokle. Soňa mu svírala paži lep-kavými prsty. Pleška se vrtěl. Jemu se něco podobného stát nemůže. Není vůl, aby klopýtal opuštěný po silnici. Nebyl na světě sám. Měl kotě. Patřili k sobě. Vlastně nic jiného neexistuje. Jenom oni dva. Kotě a on. Navždycky. Po celý život. Nic jiného předtím nebylo. Jenom čekání na něco. Život prázdnější než vylízaná plechovka. A teď to končí. Už to skončilo. Má ji vedle sebe. Jenom se odhodlat. Udělat to. Dotáhnout to do konce. Pohnout prdelí. Zhluboka se nadechl. Zase vydechl. Trochu ho to uklidnilo. Osměloval se k akci. Má na to půl druhé hodiny. Než skončí biják, bude ruka v rukávě. Bez debaty. Natáhl levou nohu stranou. Dotkl se. Zase ji odtáhl. Udělal to znovu. Narovnal se. Opřel loket o opěradlo. Dívka odsunula ruku. Ve tmě neviděl kam. Čas od času záblesk z plátna ozářil její tvář. Člověk minul hlavní bránu. Přišel k nevzhled-

němu baráku. Po zaklepaní vstoupil. Pleška měl mlhu před očima. Nejspíš z rozrušení. Byl z toho všeho na pokraji vysílení. Plátno se rozostřovalo a zaostřovalo. Paprsek slunce pronikl do místnosti vetkými záclonami. Člověk řekl něco ženě. Jako jenom tak mimochodem. Ale s důrazem. Kládl slovo za slovem. Potom ticho. Pleškovi zmrtvěla pravá ruka. Za to mohla Soňa. Byla vystrašená jako králík. Pleška levým loktem šmátral vedle. Pořád nic. Ani náznak. Zatmělo se. Žena na moment překryla kameru zády. Přerovnávala nádobí. Na stole blikala petrolejová lampa. Muž obličejem natočený k oknu zvolna jedl. Viditelně neměl hlad. Nebo hlad měl, ale nemohl polykat. Sledoval ženu. Jmenovala se Klára. Přecházela z místa na místo. Rozhazovala rukama. Rozčilovala se. Tutový nervák. Pleškovi se lepila košile na tělo. Odhodlával se k činu. Natáhl nohu, kam až se dalo. Nic. Nula. Absolutní vzduchoprázdno.

„Co blbneš,“ sykla Soňa.

„Co bych blbl.“

„Proč sebou šiješ jako cvok?“

„Děsně napínavý, ne?“

„A o co kráčí?“

„Má nějakou krizi, chápeš?“

„Jako ten dlouhán?“

„Kdo jinej.“

„Tak jo,“ vzdychla Soňa.

Ti dva na plátně vyšli z domu. Nízko visící mraky byly nasáklé deštěm. Směřovali k řece. Břeh lemovaly bezlisté stromy. Ona se opřela o strom. On si sedl na zem. Šmátral rukou v trávě. Zřejmě hledal něco životně důležitého. Naprosto nezbytného. Utrhl stéblo. Drtil ho mezi zuby. Začal ze sebe soukat dlouhatánské věty. Měl toho na srdci víc než dost. Prolamoval silné prsty. Snažil se Kláru o něčem přesvědčit. Neřekla to, ani ono. Pramínek vlasů měla uchycený v kůře stromu. Zbytek se pohyboval ve vánku. Měla slzy v očích. Znenadání otevřela ústa.

Vyšlo z nich slovo nebo dvě. Potom se rozpovídala. Situace se kriticky vyhrocovala. Napětí se stupňovalo. Pleškovi z toho šla hlava kolem. Bylo to v italštině. Mohl to číst česky dole na plátně. Naskakovala tam bílá písmenka. Sám na velký řeči nikdy moc nebyl. Vražený do sedadla valil oči. Taliáni jsou horokrevní nerváci. Slovy prolínala sladkobolná hudba. Plešku to hypnotizovalo. Nadnášel se. Letěl. Do velkých vzdálených měst. S dívkou vedle. S kotětem. Láskou. Proploovali spolu vesmírem tam, kde nikdo předtím nebyl.

Člověk byl zase sám. Nad ním ztmavlé nebe. Krčil se zimou u kabiny v korbě otřískaného nákladáku. Polostažená plachta mu plácala nad hlavou. Unavenýma očima sledoval jednotvárnou krajinu. Klížila se mu víčka. Dívka vedle si odkašlala. Položila svoji ruku na opěradlo vedle jeho. Vyrazilo mu to dech. Jasně naznačovala, že teď, nebo nikdy. Honem si vysoukal rukáv trika až po ramenní kloub. Hedvábnost její pokožky byla nepopsatelná. Kůže na kůži. Pór na pór. Chloupky na pažích se mu začly prudce stavět jako tykadla. Pustil toho člověka na nákladáku z hlavy. Zítra je neděle. Normálně by si trochu pospal. Tentokrát vyskočí z postele rovnýma nohama. Dívka na něho čeká. Balancuje na jedné noze před kostelem na náměstí. Dali si tam rande. V kostele se pokropí svěcenou vodou. Dvojice před oltářem si slibuje věčnou lásku. Společný život. Nadosmrti. Pleška a kotě vtahují nosem kadidlo. Poslouchají varhany. Lesk zlata. Obrazy. Krvácející ukřižovaný Kristus. Všelijaké posvátné serepetičky. Kotě ho drží za ruku. Má z toho velké oči. Ozvěna odráží nabádavý hlas růžolícího velebníčka. Cinkání. Vyzvánění věžních zvonů. Sunou se přes náměstí do cukrárny. Pleška jí celou cestu vypočítává svoje záliby. Kdysi sbíral známky. Pěstoval holuby. Ve škole foukal heligón. Zadýchaní zapadnou do boxu se zlomenými pery. Objednají zmrzlinu se šlechačkou. Ona ráda malinovou. Do toho hudba z dráťáku. Kotě bubnuje prsty na mramorovou desku. Má per-

fektně vybroušené nehty. Prstýnek se třpytivým červeným ká-
mínkem. Pleška si ho vypůjčí. Natáhne ho jenom na špičku ma-
líčku. Cvrnká ho po stole. Sakra, myslí si, brzy mě odvezou
do blázince. Člověk vyskočil z nákladáku u benzinové pumpy.
Dlouhý a vyzábělý se rozhlížel kolem. Vrčení motoru doznělo
v soumraku.

Nazrzlá vlasatice u benzinky řekla: „Tak co se děje, bra-
chu?“

Velikán v krátkém kabátě neodpověděl. Sedl si na lavičku
u otlučené zdi.

Přistoupila k němu. „Čekáš na někoho?“

„Ne.“

„Máš hlad?“

„Nemám.“

„Něco k pití?“

„Nic. Dík.“

Plešku div neranila mrtvice. Voják uchopil kotě za ruku. Ne-
chápal, že si to nechala líbit. Dům u benzinové pumpy vypadal
jako stará hospoda. V dálce se rozjasňovala světla města. Zrzka
zmizela. Člověk seděl sám. Díval se do země. Nebo na boty.
Z okna bylo slyšet rádio. Basa a buben. Táhlé tóny flétny. Dlou-
hán zavřel oči. Nechal se opřádat pavoučí sítí hudby. Měl vidi-
telně náladu pod psa. Cloumal s ním smutek. Pleška se s tím
chlápkem ztotožňoval. Seděl mezi Soňou a kotětem jako impo-
tent. Bez debaty. Užíral se, protože se věčně rozhodoval. Dívka
vedle konečně vyprostila svou ruku z vojákova sevření. Měla
pootevřená ústa. Evidentně je Pleškovi nabízela. Aby ji políbil.
Odevzdávala se mu. Toužila po jeho pohlazení. Aby projížděl
svými prsty její vlasy. Dotýkal se ztopořených bradavek. Ale on
nic. Topil se ve vlastní nemohoucnosti až po uši. Paralyzovaný
jako podělaný blbeček. Stoprocentní budižkničemu. Člověk
vstal. Obcházel pomalu dům. Měl plandavé nohavice. Sešla-
pané boty. Jednu tkaničku měl rozvázanou. Pod ním na zemi

křupaly drobné šedivé kamínky. Motal se jako bez cíle. Pleška se konečně rozhodl. Po kině vezme kotě na fotbal. Nemohl pochopit, že ho to nenapadlo už dávno. Šlapou po trávě naboso. Hráči na hřišti čutají do míče. Na lavicích povykují místní hašašírové. Nějakých dvěstěpadesát. Oči vypadlé z důlků. Tahají se za ušní boltce jako volové. Nevěří tomu, co vidí. Pleška drží kotě za vosí zadeček. Rozhodčí zapíská. Nemá na vybranou. Musí dát čutálistům pohov. To aby o tu podívanou nepřišli. Róny má číslo třicet tři. Primadona první klasa. Široko daleko známý Casanova. Pleška mu představí kotě. Róny viditelně slintá. Rozhodčí raději honem zapíská. Nebo by se mu morálka vymkla z ruky. Pleška s kotětem vylezou po žebříku do boudy k hodinám. Když padne gól, vymění číslo. Dvojku za jedničku. Nebo čtyřku za trojku. Srkají limonádu. Zatínají zuby do párku s hořčicí. Mezitím člověk obešel celý dům. Vrátil se, odkud vyrazil. Na noční obloze ani hvězda. Zamířil k silnici. Okno v prvním patře se otevřelo.

Vlasatice řekla: „Tak přestaň dělat drahoty, divochu.“

„Seš sama?“

„Ano.“

„Nemáš nikoho?“

„Kočku.“

„Vyspím se jinde.“

Pokrčila rameny. Zavřela okno. Vyšla ven. Zavedla ho k polorozpadlé kůlně.

„Dobrou noc,“ řekla.

„To samý,“ odpověděl.

Ležel na prkně. Na prsou měl potrhanou deku. Strop kůlny pokrytý térovým papírem. Člověk úporně přemýšlel. Čelo měl svaštělé. Vnitřní hlas. Hlavou mu běžel život. Od začátku do konce. Láska. Ta první. A další. Všechny lásky. Vzpomínal na Kláru. Miloval ji nejvíc. Byla mu vším. Naprosto vším. Nic jiného neexistovalo. Smysl života. Natáhl ruku. Nenahmatal

než prázdnotu. Čas se zastavil. Hodinky dotikaly. Kruh úmorného putování světem se uzavíral. Mít od všeho pokoj. Klid. Nic než klid. Kamera najela na jeho neoholenou tvář. Cuknutí v koutku úst. Seschlé rty. Pohasínající lesk v očích. Slepéné vlasy. Pleška by v kůlně nepřenocoval, ani kdyby mu platili. Měl život před sebou. Dívku vedle. Byla neuvěřitelná. Mimo tento svět. Už se jí ani nemusel dotknout. Nebylo třeba. Navzájem se prostoupili. Ona byla on a on ona. Srostli srdcem i duší. Kráčeli kupředu v jednom fantastickém unisonu. Uvolnil se. Dýchalo se mu jako v horách. Po fotbale zamíří podél potoka k rybníku. Kotě mu cestou vypočítává všechny skladby B. Smetany. Pokoušejí se o něho mdloby. Ona našlapuje jako srnka. Lesní žínka. Baletka. Pleška utrhne list z keře. Mele ho na kašičku mezi prsty.

Kotě řekne: „Představ si!“

„Jako co?“

„Já ještě nikdy nebyla na fotbale.“

„Fakticky?“

„Věř tomu. Róny je dynamo. Umí běhat.“

„Počkej,“ řekne Pleška.

Kotě se zastaví. „Co se děje?“

„Vylezu na strom.“

„Proč bys to dělal?“

„Abys viděla, jak umím ložit.“

„Proboha, nikam neloz.“

„Vylezu. Ukaž, na který.“

„Ještě spadneš.“

„Ani nápad.“

„Zabiješ se.“

Pleška se zamyslí. „Dobrá. Nechme to na jindy.“ Začne poskakovat jako klučina. Je v devátém nebi. Proletí křovím. Schová se za balvan. „Kuk!“ vykřikne.

„Kde tě mám?“ volá.

„Tady.“

„Kde tady.“

„No přece tady.“

„Nevidím tě.“

Prodere se k němu. Oddechuje.

„Seš ú..... úžasně krásná,“ vykoktá ze sebe.

„Ty seš zase takový zvláštní.“ Pohladí ho po tváři. „Jak se jmenuješ?“

„M..... Mirda.“

„Opravdu?“

„A ty?“

„Alice.“

„Taháš mě za nos.“

„Alice. Chceš se vsadit?“

U rybníka sebou žuchnou pod strom. Je to dub. Ona si lehne na záda. On zůstane sedět. Zastrčí mezi zuby stéblo.

„Zmagořil se, nebo co?“ řekne Pleška.

„Myslíš jako ten Ital?“

„No právě. Proč se zabil?“

„To máš tak. Měl Kláru hodně rád. No a když máš někoho strašně rád, a tomu druhému je to fuk, pak to takhle dopadne. Ve filmu nebo v životě. Tady nebo v Itálii. Četl jsi Homéra?“

„Tak to teda asi ne.“

„V Homérovi to je.“

Měla hluboké oči. Pleška řekne: „Kdysi sem měl mindráky. Ale už nemám.“

„A proč ne?“

„Poněvadž mám tebe.“

„Moc pěkný. A dojemný.“

„Máš podobnej pocit?“

„Padls mi do oka hned ve vestibulu.“

„Vážně?“

„Působíš značně vyrovnaným dojmem.“

„V říjnu mi bude pětadvacet.“

„No právě. Nesnáším ukecané jelimánky.“

„To docela chápu.“

„Jsou to čuňata.“

„Nevaděj ti pleškové?“

„Právě naopak. Tvoji kondici se říká alocepie. Dovolíš?“

Kotě mu přejede dlaní po hlavě. Tam a zpátky. Je nesmírně kultivovaná. Zná celého Smetanu. Výraziva jako alocepie. A nesnáší ukecané jelimánky. Pleška nasbírání v ústech sliny. Odplivne si. V trávě najde oblázek. Hodí ho do vody. Kruhy vlnek odplouvají do ztracena.

„Chceš to slyšet celý od A do Zet?“ zeptá se.

„Seš s ní zasnoubený?“

„Ani ne. Makáme spolu ve fabrice, víš. Soňa v kanclu. Já u blbý mašiny. Jednou jsem na ni cák kafe. V kantýně. Celý hrnek. To bude nějakých šest let.“

„Dost dávno, že?“

„Tebe jako bych znal nejmíň sto.“

Posadí se. „A já tebe dvě stě.“

Zaplaví ho vlasy. Líbá ho. Oslepne. Cítí, jak je kotě blízko. Blizoučko. Totálně přimknutá. Pohádková. Adam a Eva v rajské zahradě. Opona vlasů se zvedne. Pleška objeví v kapse cigarety. Škrtně sirkou.

„Ty kouříš?“ diví se kotě.

„Jenom když jsem strašně našponovaný.“

„Dáš mi potáhnout?“ Kotě nasákne kouř do úst. Vyfoukne ho k obloze jako lokomotiva.

„Tak proč seš tak strašně našponovaný?“

„Měla bys zájem založit se mnou rodinu?“ zeptá se.

Alice se rozesměje, až slzí. Začnou žvanit páté přes deváté. Jeho táta měl čistírnu, ale komouši mu ji sebrali. Její mámu porazilo auto, ale už tolik nekulhá. Z kotěte vylezlo, že jednou mluvila s baronkou von Freytag-Loringhoven. Tahle baronka

vlastnila Degasovu bronzovou sošku nahé tanečnice, která se dívá na chodidlo svojí pravé nohy. Pleška přispěchal s oznámením, že kdysi na Marx–Engelsově náměstí omračoval kolemjdoucí svou zručností v navíjení a odvíjení joja. Kotěti zase učarovala hudba Felixe Mendelssohna. Koncentruje veškeré lidské emoce. Zápalili si další cigaretu. Alice připomněla Pleškovi radu Bílé královny: čím víc jeden procvičuje, tím víc uvěří v nemožné věci. Suma sumárum, dohodnou se na tom, že mají před sebou fantastickou budoucnost. Mezitím on zůstane, kde je. Ona se vrátí, odkud přijela. Pošle mu foto. On pošle foto jí. Až Pleška přijede na návštěvu, domluví se na dalším. Nejspíš spolu utečou na Sardinii. Budou tam chovat ovce. On je bude stříhat. Ona plést svetry. Prodávát je budou na trhu za solidní bakšiš. Jedno bylo naprosto jasné. Už nemohli jeden bez druhého žít. Byla úžasná. V hlavě jí to zapalovalo. Četla Homéra a tak. Milovala italské filmy. Třeba tohodle Antonioniho. Pleškova bezvlasá gebule jí nevadila. Ba právě naopak. A hlavně po něm toužila. Chtěla s ním založit rodinu. Budou mít spolu mimino. To bylo bez debaty. Prvního na svět přivedou chlapečka. Život se před ním nafukoval jako balon. Přesahoval velikost zeměkoule. Jako v nějaké verneovce. Všechno na světě je možné. Dnes jsou tady. Zítra tam. A pořád spolu. Nepřetržitě. Nebylo hory, na kterou by nevylezli. Dejme tomu Popocatépetl. Nebylo řeky, kterou by nepřeplovali. Dejme tomu Mississippi. Na Sardinii si pořídí velikánský dům s výhledem na moře. Na moři se houpají lodě. A jedna patří jim. Jakmile se zvedne vítr, tak vyrazí, kam až je vlny zanesou. Budou plachtit o sto péro. Bez cíle. Jenom tak. Aby si užili volnosti. Nic není monumentálnější než láska. To je na beton.

Pleška se musel vyčůrat. Zalezl do křoví. Když se vrátil, Alice byla pryč. Rozednilo se. Člověk otevřel oči. Bloudil očima po stropě kůlny. Štvanec. V očích mu plápolalo odhodlání. Věděl, co udělá. Co bude následovat. Unavilo ho čekání. Čekal zby-

tečně. Odvál to čas. Všechno to pokryl, jako písek na poušti. Vrzly dveře. Vlasatice vstoupila do kůlny. Posadila se na palandu vedle člověka. Objala ho. Přitáhla si jeho hlavu na prsa. Přijal to bez sebemenší známky spoluúčasti. Nemělo smysl to zdržovat. Vyprostil se. Vyšel ven. Vlezl do prvního nakladačku, který zastavil. Vracel se. V ranním rozbřesku věž narůstala jako pyramida. Obří roury obtáčely jedna druhou. Vyhýbaly se do teku jako ohebné ruce indických tanečnic. V domku byla tma. Klára spala. Člověk zamířil k věži. Stoupal spirálovým schodištěm. Na každém odpočívadle se zastavil. Pod ním se prohlubovala propast. Na obzoru se rojasňovalo. Mraky se rozestupovaly. V půli cesty odhodil kabát. Měl na sobě modrou košili. Za několik minut byl nahoře. Roztáhl ruce. Skočil. Plachtil jako pták. Křičel. Řval. Nechtěl zemřít. Bylo pozdě. Kotě zatnulo nehty do Pleškovy ruky. Nádherný pocit. Chvěl se jako osika. Milovala ho. Dávala to jasně najevo. Beze slov. Měli život před sebou. Člověk dopadl na zem jako pytel brambor. Bylo po všem. Klára vyběhla z domu. Nenakročila. Nepřiblížila se. Člověk ležel na zádech. Nehýbal se. Dodýchal s otevřenýma očima.

V sále se rozsvítilo. Soňa zívla. Protáhla se. Pleška si třel hřbet ruky. Měl tam malé krvavé jizvičky. Byl jako v agonii. Nemohl se vzpamatovat. Soňa do něho strčila. Postavil se. Řada vlevo zela prázdnotou. Vyšli ven. Dýchalo se mu těžce. Utřel si kapesníkem hlavu. Voda se valila do kanálů. Bylo po bouřce.

„Byl praštěnej, nebo co?“ zeptala se Soňa.

„To máš tak. Měl Kláru hodně rád. No a když máš někoho strašně rád, a tomu druhému je to fuk, pak to takhle dopadne. Ve filmu nebo v životě. Tady nebo v Itálii. Četlas Homéra?“

„To teda asi ne.“

„V Homérovi to je.“

„O čem?“

„O všem.“

„Tys to čet?“

„Ne.“

„Tak jak to víš.“

„Někdo mi o tom řek.“

Soňa se ho držela za ruku jako dítě. Šli napříč Marx–Engelsovým náměstím. Pleška se zastavil. Zaclonil si oči. Věž kostela se dotýkala nebe. Ten člověk tam stál. Úplně na špičce. Měl roztažené ruce. Pleška sroloval z dlaní hlásnou troubu. Nabádal toho zoufalce, aby vzal rozum do hrsti. Večer je v Redutě zábava. Bude vyhrávat dechovka pana Klabajzny. Může si se Soňou zatancovat. Dají si pivo. Rozhodí partičku mariáše. Svět je někdy kurva. Ale jinak je nádherný. Jsou věci, pro které stojí žít. Jako tenhleten Mendelssohn nebo Homér. Pokud ho to zajímá, Pleška se rozhodl studovat antické dějiny. Taky si pořídí sbírku mexických kaktusů. Vysvětloval chlápku, že některé kaktusy dosáhnou výšky vzrostlých třešní. Pleška přestal hlásat. Ten sebevražedný Ital stejně nerozuměl česky. Rozhlídl se. Všechno bylo šedivé. Šedivé budovy. Šedivá dlažba šedivého náměstí. Soňa krmila šedivé holuby v šedivé spodničce. Odplivl si. Pohlédl k nebi. Ten famózní herec zmizel. Buď žil, nebo se zabil. Pleška nebude nikdy jako on. Zcvoklý Talián. Nikdy. Má pro co žít. Má kotě. Alici. To ostatní nedávalo žádný smysl.

(1968)

UČITEL HUDBY

Příští týden začínají prázdniny. Bude to nepochybně zdlouhavé léto, plné úzkostných návratů do minulosti. Druhého dubna před rozedněním se v kůlně na dříví oběsil můj otec. Listonoš, který mi smutnou zprávu doručil, přešlapoval ve dveřích s dvěma prsty u čepice. Jakmile obdržel korunu spropitného, utrousil sbohem, a sotva zmizel, napadlo mě, abych nikam nejezdil. Bylo úterý, pohřeb se konal ve čtvrtek. Musel bych se trmáčet devět hodin vlakem a nakonec — co se tím zachrání nebo vyřeší. Matka, celá v černém, zavěšená do mne pro slzy nevidí na cestu, div se oba nesvalíme do příkopu. Za námi ve smutečním průvodu šoupe podrážkami nějakých pětadvacet třicet lidí. Polohlasně se dohadují, co zapříčinilo takové neštěstí: otcův zdravotní stav, neshody v rodině, nebo hluboká deprese z totality, která nás nemilosrdně strhávala do propasti? Než je stačím okřiknout — hleďte si svého —, začnou mumlat Otče náš, jenž jsi na nebesích, zachraň nás od všeho zlého. A tak dále. Nemělo smysl, abych přilíval olej do ohně.

Proto jsem hned napsal dopis mamince do Derfle, že na pohřeb nepřijedu. Důvody jsem uvedl všelijaké, žádné z těch právě zmíněných, jenom pár vytáček na množství práce, něco o počasí a nevypočitatelném jízdním řádu vlaků. Konstrukce vět se hroutila, páté přes deváté, prostě abych zaplnil stránku.

V posledním odstavci jsem pozval maminku do Prahy. Však se nějak mezi ty čtyři stěny vejdem, tvrdil jsem, potom tečka, vroucně objímající syn a podpis. Nedělal jsem si iluze, že nabídku přijme, ale můj zájem ji snad potěší.

Ten samý den po obědě kolem půl druhé přišel první žák, vytáhl z pouzdra housle, přetřel kalafunou smyčec, zahýbal prsty a pustil se do přehrávání kteréśi z Corelliho sonát. Jak studenti přicházeli a jiní podkrovní místnůstku opouštěli, ztratil jsem přehled o čase, snad se zastavil, tak zdlouhavé to bylo odpoledne. Pokud vím, na nikoho jsem nezakřičel, nepleskl ho po ruce, když zahrál špatnou notu. Můžeš to zkusit znovu, prosím tě, pobízel jsem je umírněně, aniž tušili, že bych jim nejraději položil hlavu na rameno a rozplakal se.

Od otcovy smrti uplynuly tři měsíce. Naposled jsme se viděli po Vánocích. Vyprovázel mě na kunovské nádraží k vlaku do Prahy. Nic neobvyklého na rozloučenou neřekl, možná netušil, k čemu se za pár měsíců odhodlá. Přešlapoval na peroně, a když se vlak dal do pohybu, pozvedl ruku, jako by chtěl zabránit mému zmenšování. Stál jsem na plošině posledního vagonu, koleje pode mnou ubíhaly, nejdřív pomalu, pak rychleji a rychleji. Obloha na obzoru se nevzdalovala, jenom krvavě žhnula, zachvácená požárem. Tatínek splynul s cárem našedlého kouře, který se dral v chuchvalcích z hrdla lokomotivy.

Hned u prosklených dveří jsem se schoulil na lavici. Jako v zrcadle v nich ubíhaly bezlisté koruny stromů a sněhem obšpané střechy vesnických chalup. Neubráníl jsem se myšlenkám na člověka, který mně ukázal cestu, po které bych měl vykročit. Přestože jeho práce v pivovaru byla nezajímavá a život za železnou oponou odpuzující, považoval se za šťastného člověka. Byl pyšný na syna, který se navzdory všem okolnostem stal učitelem hudby. Když jsme se na nádraží loučili, přiklonil se ke mně a zašeptal: „Tvým posláním je doložit, že proti síle umění je zlo bezmocné.“